

מבעד למסוה

(שעורים בהסתכלות)

ועכשיו תלמידי החביבים, אנלה לכם "סוד מן החדר", מתוך חדר-המערכת של "דאר היום" עצמו. ההפסקה שבאה

בהדפסת המאמרים של מסכת "אלו הן האשמות" כמעט שגרמה לידי קטטה פנימית והדרית בין חברי המערכת של "דאר היום". וצריך להודות, שהמתחיל בקטטה זו הייתי אני עבדכם. מכיון שעברו שמונה ימים ללא האשמות, התחלתי למשש את הדפק מן הצד כדרכי והלכתי לתהב את חטמי בשוק בין חבריות ונודע לי שהחבריא כבר קבלו "בקשיש שמן", כלומר את חלקם בריוח, ומי הביא לי, חושבים אתם, ראשונה את הידיעה הזאת? — כמובן, הפלוגית שלי שתחי': היא שמעה זאת גם באטליו, גם אצל חברי וביחוד לחשה לה שכנתה אשת אחד הפקידים מהכשרת הישוב... כן!

מכיון שכך, החלה היא טוענת אלי כדרכה: "איפה אתה? שם מחלקים את כל ה-איפותיקי" ואתה שלומיאל יושב פה?" מסתמא אזרתי כנכר חלצי שנסתי את מתני ורצתי ישר למערכת. עוד מרחוק, מבתי פיני גולד, הגיעו אלי הקולות וכשנכנסתי מצאתי את המאירי שמהזיק בידו האחת בשרוולו של המנהל המחייך ודופק בידו השניה על השלחן: "חמש מאות פונט — אף לירה אחת לא אותר!" — נחוצ לו — כך הוא טויין — מעט מזומנים כדי לחדש את "לבו החדר". "קסינופון" עומד מרחוק ולאחר המאמרים שלו ב"הארץ" הוא מוכרח, כמובן,

לוותר על מאות אהרות. בן-שם מבקש רק שיתנו לו מה שהפסיד ב"הארץ". ברנסים ופרנקו עומדים מן הצד ואומרים: "אנחנו הפרינק". באותו הזמן מצלצל ומטרטר השחרחוק מיפוי: "האללא! חכו "שקצים", אל תתירו את הצרור בלעדי ואם לא יהיה "פונטשור" במכונית, אגיע עוד הערב למלון אלנפיי... האללא! השמעתם? ההו צאות על חשבונכם!"....

אז קפצתי גם אני והתנפלתי לתוך החבורה. לא דברתי מאומה, הוצאתי את הכיס הגדול שתפרה לי זוגתי מיד ואמרת: "נו?".... ובעוד שהקולות הולכים ומתרבים ומופיעים גם "שאר ירקות" שבמערכת, נפתחה הדלת של בית-הרפוס ואלמליח הנפיע ובידו צרור — — גליונות "דאר היום" ותינף התחיל לחלק לכאו"א גליון בידו. במקום כסף קבל כ"א פרשה חדשה של "אנו מאשימים" ! (ה).

והנה עוד "אכזבה" ישובית אחת!...

* * *

בשבוע זה זכיתי לקבל פני אורה גדול וחשוב בעירנו, נחשרנא את מי? — את ראבאי סילברמן מאמריקה בכבודו ובעצמו. זהו מבינים אתם, לא ראבאי סתם, אלא הרב הגדול של ה"טמפל עמנואל" בניו-יורק, שלאוי מארשל הוא הגבאי ראשון, גוגנהיים: גבאי-שני ור' יעקב שיף ז"ל היה הגובר, בקצור — רב רפורמי, כלומר שהציון ניות עשתה בו "ריפורמה" וכמעט ש"גיררה" אותו. תלמידי המובהק מאמריקה מספר לי כי עוד לפני חמש או שש שנים היה ממטיר אש וגפרית ממש על ראש ה"זיאוניסם" (ציוניות בלע"ז) לפני צאן מרעיתו ה"יצי-הודים", ופתאם נתפקר, לא עליכב, ויצא עם ה"ר גולדשטין לכל תפוצות אמריקה ואסף לטובת "קרן-היאזאד" (יסוד קרוי)

כמאה אלף דולר, ובשכר זה הבטיח לו ויצמן נסיעה לא "י"...

ובכן, ויהי ב"ישורון" — ראבאי סיל-ברמן! בשבת זו התפלל בבית-הכנסת "ישורון" המיוחס ל"ריפורמים" שלנו כביכול ואחר גמר התפלה בקש להטיף לפני הקהל ב"אנגלית. ומהמת שבביה"כ התדיש הוה ישנב, כידועי שבעה גבאים, כלומר: ועד בני שבעה חברים — נתהלקו הדעות: שלשה מהם נגד הדבור באנגלית וארבעה מהם בעד הדרשה בלשון זו. ומכיון שאחרי רבים להטות, עלה הרב על הרוכן בוקנו הלבן והמדובעי בחטמו העקום והיהודי כל-פתי ופתח בפה ממלל רברכן את נאומו באנגלית. בין יתר דבריו, ברך בקול רם ברכת "שהחיינו" על שזכהו הקב"ה לראות בפעל ממש עד כמה גדלה מדת הסבלנות אצל אהב"י בירושלם — שנותנים לדבר אנגלית בבית-כנסת הנמצא בתוך כתלי בית-ספר עברי טהור ותחת השגחתם של גבאים עברים, שיש להם כנראה, גם שייכות לועז-הלשון, ואימתי? בשבת-קדש! והיכן? — בתיככי ירושלם עיר-הבירה! ומרב התפעלות הבטיח לשלח מיד אחר הדרשה מכתב-תודה הם ונלהב ל"גדוד מגני השפה העברית" בעירנו...

ובכל-זאת, א"י היא אחד משלשת הדברים שאינם נקנים אלא ביסורים, הנת, למשל, מספרים כי בערב-שבת העברה נפגש בו אופישיסקין באחד ממוסדות עירנו, והומי נהו לביתו בשבת. שאל אותו הראבאי איזו אדריסה עליו לתת לבעל ה Taxi — נוסח אמריקה! — כלומר, לעגלון, כדי להגיע לביתו. נודעזע אוסישקין ואמר לו בלשונו: חלילה! בבקשה ממך, אדוני הרב, שלא

מס למחלקת הבריאות כדי לפדות את הדיפ-
לום.... ומצודתו פרושה ב"ה על כל הארץ
עד חיפה, והשאיר שם באחד המלונים שהת-
אכסן בו כמה ימים, מזוודה ישנה ומלאה
אבנים וצוארון מלוכלך. בזמן האחרון צא
לשדכנים לדבר בו נכבדות עם בתולות עשי-
רות הרוצות „רק דוקטור“....

ויש גם ד"ר בנדורה, כידוע, שמרפא
את חוליו רק עפ"י דרך הטבע... ומעשה
בחרו הנוצרי שפתח בשנה זו „סנטוריום“
על הרי-הצופים ורפא את חוליו מהשחפת
לא ברפואות הלילה אלא בלחישות ובגללי-
בהמות במחילה. אחד מהחולים, צעיר מזרחי
ומודרני, שנתרפא אצלו ספר לי בעצמו איד
שהרופא הבעל-מופת הוציא מגבו את המיק-
רובים של השחפת וראה אותם בעיניו ובחוש-
הראות ממש :

„כל מיקרוב — הוא אומר לי—היה :
הא ! !“ ובשעת דבורו הראה לי את גדל
המיקרוב על חצי אצבעו אשר בידו
הימנית . . .

ומה שיש בארץ יש גם בשמים. הנה
זכה אותנו הקב"ה באיצטגנין ממש, שפוקד
עקרות בלחישות ומנבא עתידות ע"י כוכבים
ומזלות. בעיני ראיתי יהודים כשרים ובעלי-
פאות וכפתנים, שרצו אליו עם צורות-
כספם בידיהם כדי למצא את החמשה-עשר
אלף פונט מר"פ, המכשף הזה מתפאר בצדק
כי יש לו הרבה לקוחות מבין אחב"י ומנב-
אים לו עתידות טובות בירושלם עיה"ק ...

עו מות

אל המכונית ועפ"י רוח הנבואה נתגלה להם.
כנראה, מקום המטמון והניחו את היד על
חמשה-עשר אלף. בכר זהב, שלא זכו
ללכת אמריקתה...

אין מה לדבר, החברה הזאת הולכת
ומתפתחת באפן מהיר וכבר הספיקה לרכש
לה חברים גם בבגד — ע"ז פרק מיוחד
בשעורי הבא ! — וכיחוד מאנשי המדעי,
כלומר מסוג הרפואה....

מעשה בד"ר גולדברג אחד,
שהוא פעם ממשפחת „פראטילי גולדנברג“
מבירות ופעם קרובם. של גולדברג מוילנא,
והעיקר שהוא רופא מומחה לנתוחי-נשים
ולמחלות ילדים עד גיל של חמש שנים ולא
יותר. אלא שקרה לו אסון בדרך נסיעתו
באניה עם החלוצים ואברו לו שני צקלונים
מלאים מכשירי-רפואה ולא יוכל לפתח לו
קליניקה בא"י.... הרופאים המקומיים
„רודפים אותו“, מחמת שאין אדם אוהב את
בן-אומנתו וביחוד מפני „ההתחרות“ והוא
שונא את „הציוניים“, תכלית שנאה וע"כ
נספח — כך הוא אומר—אל אגודת-ישראל...
לאחר ששתיאש כבר מהרופאים, פנה אל
הכלי-קדש בעירנו, לקיים מה שנאמר :
„עשה לך רב“... ולא רק רב אחד, אלא
במה רבנים, והוציא מהם בלי נתוח ובלי
מכשירים כלל — מהרב קוק, פונטים אחדים
לקניית טלית ותפלין, מהרב דיסקין פונט שלם
לקניית אתרוג ולולב, מהרב אורבך רק חצי
פונט וסעודה מספקת לחופה וקדושין,
וכיחוד מהרב הרל"פ, דמי השלשה לשלם

בענין „אנו מאשימים“ — על צדיקי ת"א
— ו ה ר ב סילברמן יוכיח !...
* * *

ובכל זאת, א"י שלנו הולכת ומתקדמת
בזמן האחרון.

בשנה זו נוסדה בירושלם ע"י אחב"י
אגודה מקצועית חדשה בערבון בלתי מוגבל,
ונפתחו סניפים גם ביפו וביתר ערי הקדש.
כל החברים יודעים ב"ה היטב את ה„מלאכה“
ומרויחים את לחמם ב„חמש אצבעותיהם“
ממש ובתור מנהל העסק נמנה מו ח ה
מיוחד, בחור כהלכה, שגמר את חק למודיו
וקבל „דיפלום“ לזה בג'ניבה.... עכשיו יש
לנו ב"ה הכל משלנו ואין אנו זקוקים חלילה
לפנות לאחרים בנידון זה. אלא שר' ת ד ה ר
שיחיה טרם אשר את האגודה הזו ומתנגד
לה בכל תקף וטעמו ונמוקו עמו....

ובכ"ז נגשה החברה הזו לפעולות
ממשיות עוד באמצע הקיץ ובלי אשור
המשטרה כלל וכפי הנראה היא עושה דוקא
עסקים לא רעים. מעשה באחד החברים של
הועד-הפועל שלהם שנכנס לבנק בחיפה—
הן זוכרים אתם ? — ו„פ ו ר ט פ י ל“
חדש תחת זרועי, מעשה מיניסטר, הוציא
מנרתיקו שיק ע"ס 2000 פונט ומחמת שה-
מנהל לא היה נוכח בשעת-מעשה והוא היה
אץ לדרכו, קבל את הכסף והלך לעולמו...

ביחוד הצטיינה האגודה בזמן האחרון
„בחתירת העבודה“ שלה בגליל העליון. באו
„שוטרים אירלנדים“ לכושים בגדי-שרד
ו„קצינים“ בראשם, וחרבם בידם ונגשו ישה

תבא אלי בשבת בעגלה: זה לא לפי כבודי
ולא לפי כבוד הרב...

וכשהגיע הרבאי שלנו לבית אוסישקין
בשבת, ספר לו כי טרח והלך כל הדרך
ר ג ל י, ולא ידע הרב כי דוקא בהליכתו
זו ברגל בירושלם עיה"ק הרויח כמה מצוות
על טהרת הקדש. צא וחשוב, כמה פעמים ד'
אמות יש ממלון אלנבי עד ביתו של אוסישקין
מהלך ת"ק אמות ואמרי ליה פרסאותי, וכמה
מצוות יכול הרב סילברמן למכר לא רק
לעשירי ה„טמפל עמנואל“ שלו, כי אם גם
לבניהם אחריהם העוברים במחילה לבת
ה„אוניטאריאנים“, שנצרותם קודמת ליהודי-
תם... ובמקום שבעלי-תשובה כמהו עומדים
אין אפילו ציוני גמור כרבי סטיפן ויז יכול
לעמד, שהרי בשעת הלוייתו של המנוח פטר
שויצר ז"ל באמריקה, הביא הרב סטיפן ויז
— ריפורמי גם הוא — בידו שק קטן של
ארמת א"י כדי לזכות את משפחת המת,
והלה, כלומר, האורה שלנו, יש בידו עכשיו
לזכות את כל משפחות ישראל בכמה וכמה
אמות מארמת הקדש.

לסוף התאונן הרב סילברמן באזני אר-
סישקין ואמר כי עשה את שבתו בתל-
אביב ולא יכול להשיג בשום אפן חנות פתו-
חה כדי לקנות סיגריות ואפילו עגלה לנסע
לאיזה מקום...

ועדיין מתאוננים ומאשימים את תל-
אביב באפיקורסות ר"ל ואומרים כי מחללים
שם את השבת. אין זאת כי אם דב ה
הוציאו אנשים רעים, — כמו על ר' בנימן